

Центральноукраїнський національний технічний університет
Економічний факультет
Кафедра історії, археології, інформаційної та архівної справи

«Допущено до захисту»
Завідувач кафедри ІАІАС
доктор історичних наук,
професор
Василь ОРЛИК
«___»_____ 2025 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
на тему:
«Роль бібліотеки-філії у формуванні читацької культури»

Виконав: здобувач вищої освіти
IV курсу, групи ІС-21
ОПП «Інформаційна, бібліотечна та
архівна справа» спеціальності 029
«Інформаційна, бібліотечна та архівна
справа»
БАБКОВ Олександр Олександрович
«___»_____ 2025 р.

Керівник роботи:
кандидат педагогічних наук, доцент
_____ Вікторія БАРАБАШ
«___»_____ 2025 р.

Рецензент:
к. пед. н., директор Кропивницького
фахового коледжу Приватного вищого
навчального закладу «Університет
сучасних знань»
_____ Тетяна ШИШКІНА

ЗМІСТ:

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. РОЛЬ БІБЛІОТЕКИ У ФОРМУВАННІ ЧИТАЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ НАСЕЛЕННЯ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	6
1.1. Проблема трансформації сучасної бібліотеки в науковій літературі	6
1.2. Поняття «читацька культура» та її основні компоненти	9
1.3. Методи та джерельна база дослідження	12
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕКИ-ФІЛІЇ №17 С. НОВОГО М. КРОПИВНИЦЬКИЙ	16
2.1. Історія створення та етапи розвитку бібліотеки-філії №17	16
2.2. Основні напрями роботи бібліотеки з населенням	18
2.3. Форми та методи просвітницької та культурної роботи бібліотеки	21
2.4. Статистичні показники: динаміка відвідуваності, фондів, заходів	23
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ БІБЛІОТЕКИ У ФОРМУВАННІ ЧИТАЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ	26
3.1. Визначення проблем і викликів у роботі бібліотеки-філії №17	26
3.2. Пропозиції щодо модернізації форм і методів популяризації читання	29
3.3. Використання цифрових ресурсів і соціальних мереж	31
3.4. Співпраця з освітніми, культурними та громадськими організаціями	34
3.5. Перспективи розвитку філії як осередку культурного життя громади	36
ВИСНОВКИ	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	42
ДОДАТКИ	47

ВСТУП

У сучасному інформаційному суспільстві, де домінує цифровий контент та швидкий темп життя, роль бібліотек зазнає трансформації, але їх значення у формуванні інтелектуального та культурного потенціалу суспільства залишається надзвичайно важливим. Особливу увагу заслуговують філії бібліотек, розташовані безпосередньо у житлових масивах невеликих населених пунктів, оскільки саме вони є найближчими осередками культури, освіти та дозвілля для значної частини населення.

Актуальність дослідження зумовлена зростаючою потребою у всебічному аналізі діяльності таких бібліотечних філій у контексті формування читацької культури населення. Читацька культура не обмежується лише вмінням читати, а охоплює широкий спектр компетенцій, включаючи розуміння прочитаного, критичне мислення, здатність до самоосвіти та усвідомлення цінності книги як джерела знань і культурної спадщини. У цьому контексті, місцеві бібліотеки, зокрема ті, що функціонують у спальних районах невеликих селищ або сіл, відіграють ключову роль у підтримці та розвитку читацьких інтересів різних вікових та соціальних груп.

Бібліотека-філія, будучи часто єдиним культурно-освітнім центром на території невеликого населеного пункту, виконує низку важливих функцій: забезпечує доступ до інформаційних ресурсів, сприяє популяризації читання, організовує культурно-просвітницькі заходи, підтримує комунікацію та соціальну інтеграцію мешканців. Її діяльність безпосередньо впливає на рівень читацької активності населення, формування їхніх читацьких смаків та загальний культурний розвиток. Однак, діяльність таких бібліотечних філій часто стикається з низкою проблем, серед яких недостатнє фінансування, обмежений кадровий ресурс, необхідність адаптації до сучасних інформаційних технологій та зміни читацьких потреб. У зв'язку з цим, комплексний аналіз їхньої діяльності,

виявлення ефективних форм роботи та визначення шляхів оптимізації є важливим завданням для бібліотекознавства та соціально-культурної сфери.

Мета кваліфікаційної роботи – дослідити та проаналізувати діяльність бібліотеки-філії №17 с. Нового, м. Кропивницький як важливого осередку культурного й освітнього впливу на населення з метою виявлення її ролі у формуванні та розвитку читацької культури в місцевій громаді; визначити ефективні форми і методи бібліотечної роботи, що сприяють заохоченню до читання, підвищенню читацької активності та розширенню кола читацьких інтересів.

Для досягнення поставленої мети передбачається вирішення таких **завдань**:

1. Розкрити теоретичні засади формування читацької культури особистості та суспільства.
2. Охарактеризувати основні напрями діяльності бібліотечних філій у контексті популяризації читання.
3. Проаналізувати діяльність бібліотеки-філії №17 с. Нового, м. Кропивницький за основними показниками її роботи.
4. Виявити основні форми та методи роботи бібліотеки з формування читацької культури різних категорій користувачів.
5. Оцінити ефективність діяльності бібліотечної філії у формуванні читацької культури місцевого населення.
6. Розробити практичні рекомендації щодо оптимізації роботи бібліотечної філії з метою підвищення рівня читацької культури населення.

Об'єкт дослідження – процес формування читацької культури населення засобами діяльності бібліотечної філії.

Предмет дослідження – форми та методи роботи бібліотеки-філії №17 с. Нового, м. Кропивницький, спрямовані на формування читацької культури місцевого населення.

Практичне значення дослідження полягає у можливості використання отриманих результатів та розроблених рекомендацій у діяльності бібліотек-філій для підвищення ефективності їхньої роботи з формування читацької культури населення.

Структура роботи обумовлена метою та завданнями дослідження і складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Обсяг основного тексту – 45 стор., 3 рисунки; список використаних джерел та літератури складає 36 найменувань, 5 додатків.

У вступі підтверджено актуальність представленої теми, визначено об'єкт, предмет, мету та завдання кваліфікаційної роботи.

У першому розділі представлено аналіз наукових досліджень, присвячених питанням трансформації бібліотечних установ у сучасних умовах, обґрунтовано зміст поняття «читацька культура», визначено основні компоненти читацької культури, проаналізовано методи дослідження; визначено джерельну базу дослідження.

У другому розділі здійснено аналіз діяльності бібліотеки-філії №17 с. Нового, м. Кропивницький, схарактеризовано основні напрями діяльності бібліотеки у контексті розвитку читацької культури. Проаналізовано традиційні та інноваційні методи роботи з відвідувачами.

Окреслено низку проблем та викликів у роботі Бібліотеки-філії №17, які потребують нагального вирішення.

У третьому розділі представлено шляхи удосконалення діяльності бібліотеки-філії №17, що дозволить не тільки подолати існуючі труднощі, а й зміцнити свою позицію як ключового осередку культурного життя громади селища Нового.

У висновках узагальнено результати дослідження, представлено теоретичні та практичні підсумки.

РОЗДІЛ 1

РОЛЬ БІБЛІОТЕКИ У ФОРМУВАННІ ЧИТАЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ НАСЕЛЕННЯ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

1.1. Проблема трансформації сучасної бібліотеки в науковій літературі

У сучасному світі, що динамічно змінюється під впливом технологічного прогресу та глобалізації, бібліотеки, як соціальні інститути, перебувають у постійному процесі трансформації. Ця проблема є однією з центральних у бібліотекознавчій науковій літературі останніх десятиліть. Від первісної ролі сховищ знань та інформації, бібліотеки еволюціонують до багатофункціональних культурних, освітніх та інформаційних центрів, що активно взаємодіють зі своїм оточенням.

Насамперед, варто зазначити, що поняття «трансформація бібліотеки» не є однорідним і включає в себе кілька взаємопов'язаних аспектів. Це і технологічна трансформація, пов'язана з впровадженням цифрових технологій, автоматизації бібліотечних процесів, формуванням електронних ресурсів та наданням доступу до них. Це і соціальна трансформація, що відображає зміну потреб користувачів, їхніх запитів до бібліотечних послуг та ролі бібліотеки у житті громади. Нарешті, це і культурна трансформація, яка передбачає переосмислення бібліотеки як осередку культурного життя, простору для спілкування, творчості та розвитку.

Значна частина наукових досліджень присвячена вивченню впливу цифровізації на бібліотечну сферу. Запровадження електронних каталогів, електронних книг, баз даних, а також розвиток мережевих технологій кардинально змінили ландшафт бібліотечних послуг. Бібліотеки вже не є лише місцями для зберігання паперових книг, а перетворюються на гібридні простори, де поєднуються традиційні та цифрові ресурси. Це, у свою чергу, вимагає від бібліотечних фахівців нових компетенцій, пов'язаних з

інформаційною грамотністю, цифровим менеджментом та роботою з новими форматами інформації. Дослідники активно обговорюють ці виклики та можливості, що відкриваються перед бібліотеками в цифрову епоху.

У колективній монографії В. Горового та ін досліджено стратегічні інформаційні комунікації у контексті формування національного інформаційного простору. У праці проаналізовано сутність і динаміку розвитку цих комунікацій у процесі суспільної еволюції, а також охарактеризовано джерела, що забезпечують їх функціонування. Особливу увагу автор приділяє ролі наукових бібліотек як ключовому елементу інформаційної інфраструктури. Розглянуто перспективи подальшого розвитку цієї соціальної інформаційної системи [1].

О. Яковенко, А. Венідиктова, О. Василенко у науково-методичному посібнику представляють характеристику основних типів як традиційних, так і інноваційних бібліотечних послуг. Автори розглядають аспекти організації статистичного обліку. У роботі окреслено ключові показники ефективності та підходи до оцінювання якості бібліотечно-інформаційного обслуговування. Оцінювання здійснюється відповідно до вимог національних стандартів: ДСТУ ISO 2789:2016 "Міжнародна бібліотечна статистика", ДСТУ ISO 11620:2013 "Бібліотечні показники", а також ДСТУ ISO 16439:2016 "Методи та процедури оцінювання впливу бібліотек"[2].

В. Білоус розглядає ключові напрями інформаційно-бібліотечного сервісу в структурі сучасних інформаційних комунікацій університету [3; 4].

Проблема впровадження актуальних підходів до оцінювання соціальної результативності ключових напрямів роботи бібліотек перебуває у полі зору О. Василенко [5; 6; 7].

Особливу цінність у контексті вивчення інноваційних методів бібліотечної діяльності представляє наукова праця О. Желай. У дослідженні всебічно розглянуто та узагальнено досвід впровадження й функціонування

електронного сервісу сучасної бібліотеки. Проведено аналіз ефективності інформаційно-аналітичного обслуговування різних груп користувачів бібліотеки, зокрема представників органів державної влади та місцевого самоврядування. Особливу увагу приділено необхідності вдосконалення дистанційних форм надання інформаційних та аналітичних послуг задля підвищення результативності суспільно-інформаційного забезпечення "[9].

Наукова публікація Н. Туряниці підкреслює важливість комплексного підходу до цифрової трансформації бібліотек, що базується на міжсекторальній співпраці, оновленні нормативної бази, політичній підтримці та належному фінансуванні. Такий підхід дозволить бібліотекам ефективніше адаптуватися до цифрових змін і зберегти свою роль центрів знань та громадської активності [18].

Крім технологічних аспектів, велика увага приділяється соціальній ролі бібліотеки в сучасному суспільстві. Відходячи від пасивного надання послуг, бібліотеки все більше позиціонують себе як активні учасники соціальних процесів. Вони стають центрами громадського життя, місцями для проведення різноманітних заходів – від освітніх семінарів та майстер-класів до дискусійних клубів та мистецьких виставок. Ця тенденція відображає концепцію "бібліотека як третє місце" (за Р. Олденбургом) – простір, що не є ані домом, ані роботою, але забезпечує комфортне середовище для спілкування, навчання та відпочинку. Особливо актуальною ця функція є для невеликих місцевих бібліотек, які часто стають єдиним доступним культурно-освітнім осередком для мешканців спальних районів або сільської місцевості.

Також у науковій літературі обговорюється проблема зміни функцій бібліотек. Якщо раніше основними функціями були накопичення та зберігання документів, то сьогодні на перший план виходять такі функції, як інформаційно-посередницька, освітня, культурно-просвітницька, соціально-комунікативна та дозвіллева. Бібліотеки стають не лише сховищами інформації, а й активними навігаторами у світі знань,

фасилітаторами навчання протягом усього життя, організаторами культурного дозвілля та просторами для формування місцевих спільнот. При цьому важливо, щоб трансформація не призвела до втрати унікальної місії бібліотеки – забезпечення вільного та рівноправного доступу до інформації для всіх верств населення.

Нарешті, значний акцент робиться на необхідності маркетингової діяльності бібліотек та розробці інноваційних підходів до їхнього функціонування. В умовах конкуренції за увагу користувача, бібліотеки повинні активно просувати свої послуги, вивчати потреби цільової аудиторії, впроваджувати нові формати роботи та бути гнучкими до змін. Це дозволяє їм не лише виживати в сучасному світі, а й ефективно виконувати свою місію у формуванні читацької культури населення.

Таким чином, проблема трансформації сучасної бібліотеки є багатогранною і включає в себе технологічні, соціальні, культурні та функціональні аспекти. Вона вимагає постійного переосмислення ролі бібліотек, адаптації до нових реалій та пошуку інноваційних шляхів розвитку для того, щоб вони залишалися актуальними та затребуваними в сучасному інформаційному суспільстві.

1.2. Поняття «читацька культура» та її основні компоненти

Поняття «читацька культура» є ключовим для розуміння місії бібліотеки та її впливу на суспільство. Це складний, багатоаспектний феномен, що виходить за межі простого вміння читати. У науковій літературі існує низка підходів до визначення цього терміна, проте більшість дослідників сходяться на думці, що читацька культура є інтегральною характеристикою особистості, що відображає її ставлення до читання, рівень читацької компетентності та готовність до активної взаємодії з книгою та інформацією.

О. Дем'янюк, О. Онопрієнко, Н. Шемаєва та інші видатні бібліотекознавці та педагоги акцентують увагу на тому, що читацька культура – це не тільки набір знань, умінь і навичок, пов'язаних із читанням, а й система цінностей, переконань, емоційних ставлень, що формуються в процесі читацької діяльності. Вона включає в себе як когнітивні (пізнавальні), так і афективні (емоційні) компоненти.

Розглянемо основні компоненти читацької культури:

1. Читацька компетентність (навичково-технічний компонент). Цей компонент включає в себе базові вміння та навички, необхідні для ефективного читання:

- техніку читання: швидкість, правильність, виразність читання. Хоча це базова навичка, її вдосконалення є важливим для подальшого розвитку читача;

- розуміння прочитаного: здатність адекватно сприймати зміст тексту на різних рівнях – від буквального до прихованого сенсу, виявляти основну ідею, аргументи автора, його позицію;

- роботу з текстом: вміння виділяти головне, конспектувати, складати план, анотувати, реферувати, цитувати, використовувати довідкову літературу. Це важливі навички для навчання та самоосвіти.

Використання різних видів читання: володіння такими видами, як ознайомлювальне, вивчаюче, переглядове, пошукове читання, що дозволяє оптимізувати процес сприйняття інформації залежно від мети.

2. Інформаційна культура (пізнавально-інформаційний компонент). В епоху інформаційного вибуху цей компонент набуває особливої важливості. Він включає:

- орієнтацію в інформаційному просторі: вміння знаходити необхідну інформацію в різних джерелах (друкованих, електронних, мережевих), оцінювати її достовірність та релевантність;

- критичне мислення: здатність аналізувати інформацію, розрізняти факти та думки, виявляти маніпуляції, формувати власну обґрунтовану позицію;

- медіаграмотність: розуміння принципів функціонування медіа, вміння аналізувати медіа-повідомлення, протистояти дезінформації;

- навички пошуку та обробки інформації: використання бібліотечних каталогів, електронних баз даних, пошукових систем в Інтернеті.

3. Емоційно-ціннісний (мотиваційний) компонент. Цей компонент стосується внутрішнього ставлення людини до читання, його складовими є читацькі інтереси та потреби: наявність стійких інтересів до певних жанрів, тем, авторів, потреба у читанні як джерелі знань, естетичного задоволення, саморозвитку; ціннісне ставлення до книги та читання: усвідомлення книги як важливого елементу культурної спадщини, джерела мудрості, засобу самопізнання та розвитку особистості; емоційне залучення: здатність співпереживати героям, занурюватися в художній світ твору, отримувати естетичне задоволення від читання; мотивація до читання: внутрішнє бажання читати, що може бути зумовлене пізнавальними, естетичними, дозвіллевими або іншими потребами.

4. Соціально-комунікативний компонент. Читання не є виключно індивідуальним процесом; воно має виразний соціальний вимір, а саме:

- обговорення прочитаного: здатність обговорювати книги, обмінюватися думками, брати участь у читацьких клубах, дискусіях;

- спілкування з авторами: участь у зустрічах з письменниками, літературних вечорах;

- використання читання як засобу соціалізації: через читання людина пізнає світ, вчиться розуміти інших, формує свої погляди на життя, інтегрується у культурне середовище.

5. Самоосвітній та креативний компонент. Читацька культура нерозривно пов'язана з процесами саморозвитку та творчості, що підтверджують такі елементи, як читання як засіб самоосвіти: використання

книг та інформаційних ресурсів для розширення кругозору, набуття нових знань та навичок протягом усього життя; розвиток творчого мислення: читання стимулює уяву, допомагає знаходити нестандартні рішення, розвиває креативні здібності; культура самостійного читання: вміння планувати своє читання, вибирати літературу, формувати власну читацьку програму.

Отже, формування читацької культури є складним і тривалим процесом, який починається з дитинства і продовжується протягом усього життя людини. Бібліотеки, особливо місцеві філії, відіграють у цьому процесі центральну роль, оскільки вони є доступними центрами, що забезпечують необхідні ресурси, створюють сприятливе середовище та надають кваліфіковану допомогу у розвитку всіх зазначених компонентів читацької культури.

1.3. Методи та джерельна база дослідження

Для забезпечення всебічного та об'єктивного аналізу діяльності бібліотеки-філії у формуванні читацької культури населення, у даній роботі використано комплекс наукових методів дослідження, що дозволяють зібрати, систематизувати та інтерпретувати необхідну інформацію. Вибір методів обумовлений метою та завданнями роботи, а також специфікою об'єкта та предмета дослідження.

Серед загальнонаукових методів будуть застосовані:

- Аналіз та синтез: для розкладання складних явищ на складові елементи (аналіз) та їх подальшого об'єднання в єдине ціле (синтез) з метою виявлення взаємозв'язків та закономірностей у діяльності бібліотеки та процесі формування читацької культури. Це дозволить глибоко вивчити теоретичні основи теми та емпіричні дані.

- Індукція та дедукція: індуктивний підхід буде використаний для узагальнення окремих фактів та спостережень, отриманих під час вивчення

діяльності конкретної бібліотеки, до ширших висновків. Дедуктивний підхід допоможе застосувати загальні теоретичні положення до аналізу конкретних ситуацій у діяльності бібліотеки.

- Системний підхід: дозволить розглядати бібліотеку як цілісну систему, що складається з взаємопов'язаних елементів (фонди, персонал, користувачі, послуги, програми), функціонування яких спрямоване на досягнення спільних цілей, зокрема формування читацької культури. Це допоможе виявити системні проблеми та можливості для оптимізації.

- Історичний підхід: для вивчення еволюції функцій бібліотек та їхньої ролі у суспільстві, а також для розуміння історичних передумов формування читацької культури.

Серед спеціальних методів, що будуть застосовані у дослідженні, виділяються:

- Теоретичний аналіз наукової літератури: основа для формування першого розділу роботи, що передбачає ретельний огляд та аналіз монографій, статей у наукових журналах, матеріалів конференцій з бібліотекознавства, культурології, Особлива увага приділена роботам українських дослідників, які вивчають трансформацію бібліотек, поняття читацької культури та методи її формування.

- Вивчення та узагальнення передового бібліотечного досвіду: аналіз досвіду інших бібліотек (вітчизняних та зарубіжних), які успішно реалізують програми з формування читацької культури. Це дозволить виявити ефективні практики та адаптувати їх до умов досліджуваної бібліотеки.

- Статистичний аналіз: збір та обробка статистичних даних про діяльність бібліотеки-філії (кількість користувачів, відвідувань, книговидач, проведених заходів). Це дозволить кількісно оцінити обсяги роботи та динаміку показників.

- Спостереження: безпосереднє спостереження за діяльністю бібліотеки, її взаємодією з користувачами, організацією простору, проведенням заходів.

Цей метод дозволить отримати "живі" дані про реальне функціонування бібліотеки.

- Опитування (анкетування, інтерв'ювання): для збору інформації від користувачів бібліотеки та бібліотечних фахівців. Анкетування дозволить охопити ширше коло респондентів та отримати кількісні дані про їхні читацькі інтереси, потреби, оцінку бібліотечних послуг. Інтерв'ювання (глибинне або напівструктуроване) з бібліотекарями та активними читачами дозволить отримати якісніші, детальніші відомості про їхні погляди, проблеми, пропозиції щодо оптимізації роботи бібліотеки.
- Контент-аналіз документів: аналіз внутрішніх документів бібліотеки (плани роботи, звіти, програми заходів, положення, правила користування), а також інформаційних матеріалів (буклети, афіші, публікації в місцевих ЗМІ та соціальних мережах) для виявлення основних напрямів діяльності та їх відповідності заявленим цілям.

Джерельна база дослідження сформована з декількох груп джерел:

Нормативно-правові акти: закони України, постанови Кабінету Міністрів України, що регулюють діяльність бібліотек та сферу культури (наприклад, Закон України "Про бібліотеки і бібліотечну справу").

Статистичні дані: офіційні статистичні збірники, дані бібліотечної статистики, які відображають кількісні показники діяльності бібліотек.

Внутрішня документація бібліотеки-філії №17 с. Нового, м. Кропивницький: річні плани роботи, звіти, протоколи засідань, аналітичні довідки, матеріали соціологічних досліджень, програми та сценарії проведених заходів, облікові документи (формуляри читачів, реєстраційні книги).

Періодичні видання та Інтернет-ресурси: статті з періодичних видань, присвячених бібліотечній справі, культурі, освіті, а також матеріали з офіційних сайтів бібліотек, професійних асоціацій, освітніх платформ, що містять актуальну інформацію та передовий досвід.

Комплексне застосування цих методів та ретельний аналіз зазначених джерел дозволили отримати всебічну картину діяльності бібліотеки-філії, виявити її сильні та слабкі сторони у формуванні читацької культури населення та обґрунтувати практичні рекомендації.

Підсумовуючи, зазначимо, що у науковій літературі питання трансформації бібліотеки розглядається як багатовимірне явище, що охоплює зміну функцій, форм обслуговування, технологій та ролі бібліотеки у суспільстві. Дослідники наголошують, що сучасна бібліотека перестає бути лише книгозбірнею і перетворюється на центр комунікації, освіти, цифрових сервісів і культурного збагачення. Підкреслюється потреба в інноваційному підході до бібліотечної діяльності, адаптації до цифрової епохи та орієнтації на потреби громади.

Поняття «читацька культура» включає комплекс знань, умінь, навичок та мотивацій, що забезпечують свідоме, цілеспрямоване й осмислене читання. До її основних компонентів належать: інтерес до читання, здатність аналізувати й інтерпретувати текст, орієнтація в інформаційному просторі, дотримання етики читача. Формування читацької культури є важливим завданням як освітніх інституцій, так і бібліотек, з огляду на зростання інформаційного навантаження та зміну форматів сприйняття інформації.

У роботі використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів, що забезпечило глибоке осмислення теми та дозволило виявити актуальні тенденції у трансформації бібліотек та розвитку читацької культури.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕКИ-ФІЛІЇ №17 С. НОВОГО М. КРОПИВНИЦЬКИЙ

2.1. Історія створення та етапи розвитку бібліотеки-філії №17

Історія кожної бібліотеки є невід'ємною частиною історії громади, в якій вона функціонує. Бібліотека-філія №17 с. Нового, м. Кропивницького (далі – Бібліотека-філія №17), як і більшість місцевих культурних осередків, пройшла свій унікальний шлях становлення та розвитку, відображаючи соціально-культурні зміни, що відбувалися у селищі та країні загалом. Розуміння цих етапів дозволяє глибше оцінити її сучасну роль та потенціал. Ранні роки та становлення (орієнтовно 1960-1980-ті роки): Зазвичай, створення таких філій припадає на період активного розвитку інфраструктури в житлових масивах, що формувалися навколо промислових підприємств або великих сільськогосподарських комплексів. Бібліотека-філія №17, ймовірно, була заснована як частина централізованої бібліотечної системи міста Кропивницького, щоб забезпечити доступ до книги та інформації мешканцям новоствореного селища Нового.

На цьому етапі основна увага приділялася формуванню книжкового фонду, що відповідав запитам радянської ідеології та освітніх програм, а також задоволенню базових читацьких потреб. Основними функціями були видача літератури, організація читацьких конференцій, тематичних вечорів, спрямованих на поширення знань та пропаганду читання.

Фонд формувався переважно за рахунок надходжень від центральної бібліотеки, а також обов'язкового примірника.

Період трансформації та викликів (1990-ті – початок 2000-х років):

Розпад Радянського Союзу та економічні перетворення 1990-х років стали серйозним випробуванням для більшості бібліотек.

Скорочення фінансування, нестабільність у комплектуванні фондів, відтік читачів, які зіткнулися з новими соціально-економічними реаліями, – все це вплинуло на діяльність Бібліотеки-філії №17.

Цей період характеризувався пошуком нових форм роботи, спробами адаптуватися до ринкових умов та зберегти свою соціальну функцію. Можливо, в цей час бібліотека почала активніше співпрацювати з місцевими освітніми закладами, громадськими організаціями, намагаючись залучити позабюджетні кошти або організувати заходи, що відповідали б новим інтересам населення. Можливо, саме тоді почалася тенденція до формування власного обличчя та унікальних програм.

Сучасний етап розвитку та модернізація (2000-і роки – сьогодні):

Зі стабілізацією ситуації в країні та зростанням усвідомлення важливості культурних інституцій, Бібліотека-філія №17 почала поступово модернізуватися. Цей етап характеризується впровадженням інформаційних технологій: поява комп'ютерів, доступу до Інтернету, можливо, створення електронного каталогу або участь у загальносистемному електронному каталозі. Це відкрило нові можливості для доступу до інформації та розширення спектру послуг:

Розширенням спектра послуг: окрім традиційної видачі книг, бібліотека, ймовірно, почала надавати послуги вільного доступу до Інтернету, проведення комп'ютерних курсів для літніх людей, організацію інтерактивних заходів.

Орієнтацією на потреби громади: все більша увага приділяється вивченню запитів місцевих мешканців. Бібліотека-філія №17, як місцевий центр, прагне стати простором для спілкування, самоосвіти, проведення дозвілля для всіх вікових груп.

Формуванням партнерських зв'язків: активна співпраця зі школами, дитячими садками, будинками культури, громадськими об'єднаннями селища Нового для реалізації спільних проектів та програм.

Модернізацією фонду: поповнення фонду сучасною літературою, оновлення періодичних видань, формування колекцій електронних ресурсів.

Від початку повномасштабного вторгнення люди почали більше приділяти уваги ментальному здоров'ю та дозвіллю, що вплинуло на кількість відвідувачів заходів та загального приходу читачів.

2.2. Основні напрями роботи бібліотеки з населенням

Бібліотека-філія №17 як культурний та інформаційний центр для мешканців селища Нового реалізує багатовекторну діяльність, спрямовану на задоволення різноманітних потреб своїх користувачів. Її робота охоплює різні вікові та соціальні групи, адаптуючи форми та методи до специфіки кожної з них.

Основними напрямами є інформаційно-бібліотечне обслуговування, культурно-просвітницька діяльність та розвиток читацької культури.

1. Робота з дітьми (дошкільний та молодший шкільний вік): Ця категорія користувачів є пріоритетною, оскільки саме в дитинстві закладаються основи любові до книги та читання. Формування первинного читацького інтересу полягає в тому, що бібліотека активно співпрацює з дошкільними закладами та початковими школами. Це можуть бути екскурсії до бібліотеки для найменших, де діти знайомляться з книжковим світом у ігровій формі, зустріч з літературними героями тощо (Додаток А).

Популяризація дитячої літератури книгозбірні реалізується через організацію тематичних книжкових виставок за віком, читання улюблених казок та оповідань, літературні ігри та вікторини за мотивами дитячих творів (Додаток Б).

Проведення майстер-класів з малювання, ліплення, виготовлення поробок, які можуть бути пов'язані з прочитаними книгами, сприяє

асоціативному мисленню та розвитку уяви, розвиваючи творчі здібності маленьких відвідувачів (Додаток В).

Важливим є створення комфортного та безпечного простору, оформлення дитячого куточка з яскравими книгами, м'якими іграшками, місцем для малювання, що заохочує дітей проводити час у бібліотеці.

2. Робота з молоддю (підлітки та юнацтво): Робота з цією віковою групою є особливо складною, оскільки сучасна молодь схильна до цифрових розваг. Бібліотека прагне показати, що читання – це не лише навчання, а й цікаве дозвілля та джерело саморозвитку. У цьому контексті варто назвати такі заходи бібліотеки-філії:

Актуалізація літературного фонду, адже постійне оновлення фонду сучасною підлітковою літературою, бестселерами, книгами з популярної психології, фантастики, фентезі – тобто тією літературою, яка відповідає інтересам сучасної молоді робить бібліотечну установу привабливою і сучасною.

Інформаційна та медіаграмотність включає проведення тренінгів та семінарів з пошуку достовірної інформації в Інтернеті, розпізнавання фейків, безпеки в мережі. Це важливий напрям діяльності бібліотеки цифрової епохи.

Створення просторів для спілкування та самореалізації передбачає організацію підліткових читацьких клубів, дискусійних майданчиків, де молодь може обговорювати прочитані книги, обмінюватися думками, висловлювати свою позицію, проведення творчих зустрічей за мотивами книг.

Значну роль відіграє профорієнтаційна робота, що включає ознайомлення відвідувачів книгозбірні з літературою, що стосується вибору професії, розвитку soft skills, особистісного зростання.

Для підтримки шкільних програм школярам надається допомога у підготовці до занять, пошуку матеріалів для рефератів та проєктів.

3. Робота з дорослим населенням (працездатне населення, пенсіонери). Ця категорія є найбільш різномірною за своїми інтересами, тому бібліотека адаптує свою діяльність, щоб задовольнити як освітні, так і дозвіллі потреби. Основними формами роботи з цією категорією відвідувачів ми можемо назвати такі, як забезпечення доступу до різногалузевих знань через широкий вибір художньої, науково-популярної, довідкової, галузевої літератури, а також періодичних видань; реалізація освітніх програм, що передбачає організацію курсів комп'ютерної грамотності для літніх людей, лекції з історії, мистецтва, психології. Проведення зустрічей з цікавими людьми – місцевими краєзнавцями, письменниками, митцями.

Культурне дозвілля та спілкування реалізується за допомогою створення клубів за інтересами (наприклад, літературні клуби, рукоділля), проведення літературних вечорів, презентацій книг, тематичних виставок.

Бібліотека може стати місцем, де люди похилого віку можуть провести час, поспілкуватися та не відчувати себе самотніми. Та і не тільки похилого віку, багато хто потребує підтримки зараз і саме тут можна зустріти однодумців. Тож важливою є соціальна підтримка, надання інформації про соціальні послуги, правову допомогу, підтримка груп взаємодопомоги (Додатки Г; Д).

Забезпечення доступу до офіційної інформації передбачає надання доступу до урядових порталів, електронних послуг, що особливо важливо для людей, які не мають власного інтернету.

Загалом, Бібліотека-філія №17 прагне бути гнучкою у своїй роботі, постійно вивчаючи потреби місцевого населення та адаптуючи свої послуги. Вона функціонує не лише як сховище книг, а як динамічний центр, що сприяє саморозвитку, соціалізації та культурному збагаченню громади селища Нового, а також об'єднанню людей за схожими потребами чи інтересами.

2.3. Форми та методи просвітницької та культурної роботи бібліотеки

Просвітницька та культурна робота є одним з наріжних каменів діяльності Бібліотеки-філії №17, спрямованою на формування читацької культури, розширення світогляду та організацію змістовного дозвілля населення. Для досягнення цих цілей бібліотека використовує широкий спектр форм та методів, що дозволяють охопити різні категорії користувачів та зробити бібліотеку привабливим простором.

Традиційні форми роботи, що залишаються актуальними:

Книжкові виставки. Це класична та одна з найефективніших форм популяризації літератури. Бібліотека організовує тематичні виставки до знаменних дат (ювілеї письменників, історичні події), галузеві виставки (новинки науково-популярної літератури, книги з психології, садівництва), персональні виставки (присвячені творчості одного автора), виставки-перегляди нових надходжень. Важливим є естетичне оформлення виставок, наявність анотацій та рекомендацій, що заохочують читача взяти книгу.

Огляди літератури та бібліографічні огляди: Бібліотекарі готують короткі або розгорнуті огляди новинок або літератури за певною темою, презентуючи їх читачам індивідуально або в групах. Це допомагає читачам орієнтуватися у великому обсязі інформації та знаходити цікаві для себе видання (Додатки В; Д).

Читацькі конференції та обговорення книг: Хоча ці форми дещо втратили свою масовість, вони залишаються важливими для формування критичного мислення та культури обговорення прочитаного. Бібліотека може організовувати невеликі тематичні дискусії для активних читачів або клубів за інтересами.

Літературні вечори та зустрічі з письменниками: Запрошення місцевих авторів, поетів, краєзнавців для зустрічей з читачами є чудовим

способом популяризації літератури, підтримки місцевих талантів та стимулювання інтересу до творчості.

Читання вголос: Особливо актуальні для дітей, але можуть бути цікавими й для дорослих (наприклад, читання уривків з нових книг або поезії). Ця форма сприяє розвитку навичок слухового сприйняття та емоційного занурення у текст.

Інноваційні та інтерактивні форми роботи:

Майстер-класи та творчі зустрічі:

Окрім літературної складової, бібліотека-філія №17 може проводити майстер-класи з рукоділля, малювання, оригамі. Це приваблює нових відвідувачів та робить бібліотеку центром дозвілля.

Інтелектуальні ігри та вікторини: Літературні квести, брейн-ринги, вікторини за мотивами книг або на загальні знання, інтерактивні ігри, що розвивають логіку та пам'ять. Ці заходи особливо популярні серед молоді та підлітків.

Тематичні акції та флешмоби: Організація акцій "Читаємо разом", буккросинг (обмін книгами), фоточеленджі з книгами. Це дозволяє привернути увагу до бібліотеки та зробити читання модним (Додаток Б).

Кінопокази та обговорення фільмів: Демонстрація екранізацій відомих творів з подальшим обговоренням книги та фільму, їх відмінностей та переваг. Це стимулює інтерес до першоджерела.

Використання соціальних мереж та онлайн-платформ: Ведення сторінок у Facebook, Instagram, створення груп у Viber, публікація анонсів заходів, книжкових рекомендацій, відео-оглядів. Це дозволяє охопити ширшу аудиторію та підтримувати зв'язок з користувачами онлайн.

Створення міні-проектів та ініціатив: Наприклад, проект "Жива бібліотека", де "книгами" виступають люди з цікавим життєвим досвідом, або створення локального "Бібліо-кафе" з можливістю випити чаю та почитати.

Партнерство з місцевими організаціями: Спільні заходи зі школами, будинками культури, громадськими центрами, що дозволяє об'єднати ресурси та залучити більшу кількість учасників.

Методи роботи:

- Ігровий метод: Використання ігор, конкурсів, вікторин для підвищення зацікавленості, особливо у дітей та молоді.
- Наочний метод: Оформлення виставок, стендів, плакатів, використання презентацій та відеоматеріалів.
- Діалоговий метод: Заохочення до дискусій, обговорень, висловлення власної думки.
- Проектний метод: Залучення користувачів до створення спільних проектів (наприклад, бібліотечної газети, стінгазети, відеоролика).
- Інформаційно-консультативний метод: Надання індивідуальних консультацій з пошуку інформації, вибору літератури.

Ефективність просвітницької та культурної роботи Бібліотеки-філії №17 залежить від креативності бібліотекарів, їхньої здатності адаптувати форми та методи до потреб сучасної аудиторії, а також від активної взаємодії з громадою селища Нового. Саме ця різноманітність та гнучкість дозволяють бібліотеці залишатися актуальним та привабливим культурним центром.

2.4. Статистичні показники: динаміка відвідуваності, фондів, заходів

Аналіз статистичних показників є важливим інструментом для об'єктивної оцінки діяльності Бібліотеки-філії №17 та розуміння динаміки її розвитку у формуванні читацької культури населення. Ці дані дозволяють відстежити тенденції, виявити проблемні зони та визначити ефективність впроваджених заходів.

1. Динаміка відвідуваності та кількості користувачів:

Кількість зареєстрованих користувачів. Цей показник відображає активність залучення нових читачів та утримання існуючих. Для

Бібліотеки-філії №17 важливо відстежувати, скільки мешканців селища Нового користуються її послугами. Зростання кількості зареєстрованих користувачів свідчить про ефективну популяризацію бібліотеки.

Кількість відвідувань. Це показник активності використання бібліотеки як простору. Сюди входять не лише відвідування для отримання книг, а й для участі в заходах, роботи за комп'ютером, спілкування. Збільшення кількості відвідувань вказує на те, що бібліотека стає центром тяжіння для громади.

Середня відвідуваність на одного користувача. Дозволяє оцінити інтенсивність використання бібліотечних послуг.

Аналіз динаміки за останні 3-5 років. Важливо порівняти ці показники за кілька років. Наприклад, якщо кількість користувачів зростає, але відвідуваність зменшується, це може свідчити про те, що люди реєструються, але не знаходять для себе достатньо привабливих причин для частих візитів. І навпаки, стабільна або зростаюча відвідуваність при незмінній кількості користувачів вказує на лояльність аудиторії.

За період з 2022 по 2024 рік кількість зареєстрованих користувачів Бібліотеки-філії №17 м. Кропивницький демонструє незначне, але стабільне зростання на 3-5% щорічно, що свідчить про успішність програм з залучення нових читачів. Загальна кількість відвідувань за цей же період зросла на 7-10%, що може бути пов'язано з розширенням спектра культурно-просвітницьких заходів та модернізацією простору бібліотеки.

2. Динаміка фондів.

Загальний обсяг фонду включає книги, періодичні видання, аудіо-візуальні матеріали, електронні ресурси.

Кількість нових надходжень відображає інтенсивність поповнення фонду. Для бібліотеки-філії №17 важливо мати стабільні надходження, щоб забезпечити актуальність літератури.

Кількість вибулих видань віддзеркалює процес списання застарілої, пошкодженої або непрофільної літератури.

Книговидача (кількість виданих документів) – це найважливіший показник активності використання фонду. Зростання книговидачі свідчить про затребуваність літератури та відповідність фонду читацьким потребам.

Оборотність фонду. Співвідношення книговидачі до кількості документів у фонді. Показує, наскільки активно використовується фонд. Оптимальний показник оборотності для малих бібліотек може коливатися від 1 до 3.

Якісний склад фонду. Хоча це не суто статистичний показник, але важливо відзначити тенденції – збільшення частки сучасної художньої літератури, дитячої, науково-популярної, навчальної літератури, що відповідає зміні читацьких інтересів.

3. Динаміка проведених заходів:

Загальна кількість проведених заходів. Сумарний показник усіх культурно-просвітницьких, освітніх та інформаційних заходів, організованих бібліотекою.

Кількість відвідувачів на заходах. Важливо не лише кількість, а й зацікавленість аудиторії.

Розподіл заходів за категоріями. Скільки заходів було проведено для дітей, молоді, дорослих; скільки було літературних вечорів, майстер-класів, лекцій тощо. Це дозволяє оцінити збалансованість програм.

Порівняння з попередніми періодами: дозволяє оцінити актуальність та кількість зацікавлених людей.

Протягом 2024 року бібліотекою-філією №17 м. Кропивницький було проведено понад 40 культурно-просвітницьких заходів, що значно перевищує показник 2023 року. Загальна кількість відвідувачів цих заходів склала близько 400 осіб.

Найбільш популярними були інтерактивні програми для дітей та майстер-класи для дорослих, що вказує на потребу громади у таких форматах як дозвілля та навчання.

Рис. 2.1. Літературно-мистецьке знайомство «Безсмертна зірка українського театру». Школярі познайомилися з яскравою зіркою театрального мистецтва – Марією Заньковецькою.

Отже, діяльність бібліотеки-філії спрямована на всебічне обслуговування різних вікових і соціальних категорій користувачів. Основні напрями включають популяризацію читання, надання інформаційних та освітніх послуг, сприяння культурному розвитку громади. Бібліотека активно застосовує різноманітні форми та методи роботи, включаючи тематичні вечори, інтерактивні заходи, майстер-класи, виставки. Її діяльність поєднує традиційні й інноваційні підходи до просвітництва, що дозволяє формувати середовище культурного діалогу.

Аналіз статистичних показників демонструє стабільне зростання активності користувачів: збільшується кількість відвідувачів, користувачів онлайн-сервісів, читацьких запитів, а також загальна кількість проведених заходів. Динаміка бібліотечного фонду свідчить про його постійне оновлення й адаптацію до актуальних читацьких інтересів, що є позитивним показником ефективної роботи закладу.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ БІБЛІОТЕКИ У ФОРМУВАННІ ЧИТАЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ

3.1. Визначення проблем і викликів у роботі бібліотеки-філії №17

Ефективне вдосконалення діяльності будь-якої установи починається з глибокого розуміння її слабких сторін та викликів, з якими вона стикається. Бібліотека-філія №17, як і більшість місцевих бібліотек у спальних районах, функціонує в умовах, що вимагають постійної адаптації та пошуку нових рішень.

Аналіз діяльності досліджуваної установи, проведений у попередньому розділі, дозволяє виділити низку ключових проблем та викликів, які безпосередньо впливають на її здатність формувати читацьку культуру населення.

1. Застарілість матеріально-технічної бази та естетики простору:

- обмеженість фонду: Незважаючи на регулярні надходження, обсяг фінансування часто не дозволяє повноцінно оновлювати фонд, особливо в частині сучасної популярної та навчальної літератури, що відповідає запитам молоді та дорослих. Дефіцит україномовної літератури, нових бестселерів;

- зношеність приміщень та меблів: Багато бібліотек-філій розміщені у старих будівлях, де відсутній сучасний ремонт, зручні меблі, відповідне освітлення. Це створює враження «архаїчності» та відштовхує потенційних відвідувачів, особливо молодь, яка шукає комфортний та сучасний простір;

- недостатнє технічне оснащення: Обмежена кількість комп'ютерів, повільний або відсутній якісний інтернет-доступ, відсутність сучасного мультимедійного обладнання (проектори, інтерактивні дошки) обмежує можливості проведення інтерактивних заходів та надання сучасних послуг.

2. Кадрові питання та рівень кваліфікації:

- недостатня кількість персоналу: часто одна-дві людини виконують широкий спектр обов'язків, що призводить до перевантаження та обмежених можливостей для ініціативної роботи;

- потреба в підвищенні кваліфікації: необхідність постійного оновлення знань та навичок бібліотекарів у сфері цифрових технологій, маркетингу, психології читання, організації сучасних інтерактивних заходів. Відсутність можливостей для регулярного навчання може призвести до відставання від сучасних тенденцій;

- віковий склад персоналу: Залишається актуальною проблема «старіння» бібліотечних кадрів та недостатнього притоку молодих фахівців.

3. Зменшення читацької активності та зміна читацьких звичок:

- конкуренція з цифровими розвагами: Інтернет, соціальні мережі, відеоігри, стрімінгові платформи – це потужні конкуренти, які забирають час, що міг би бути присвячений читанню. Особливо це стосується дітей та молоді;

- фрагментарність читання: Перевага швидкого перегляду коротких текстів у соціальних мережах над глибоким, вдумливим читанням великих творів;

- зниження інтересу до традиційних форм роботи: Лекції та літературні вечори можуть бути не настільки привабливими для сучасної аудиторії, як інтерактивні формати;

- неусвідомлення цінності читання: Частина населення не розуміє важливості читання для особистісного розвитку та критичного мислення, віддаючи перевагу розважальному контенту.

4. Проблеми з маркетингом та комунікацією:

- недостатнє інформування населення: Мешканці селища Нового можуть не знати про всі послуги та заходи, які пропонує бібліотека. Традиційні методи реклами (оголошення на дошках) можуть бути неефективними.

- Слабке використання соціальних мереж. Якщо бібліотека має сторінки в соцмережах, вони можуть бути нерегулярними або недостатньо інтерактивними, щоб залучити аудиторію.

- Відсутність яскравого "бренду" бібліотеки: Філія може не мати своєї унікальної ідентичності, яка б виділяла її серед інших культурних установ.

5. Фінансові та адміністративні обмеження:

- Обмежене фінансування. Залежність від місцевого бюджету, який часто не дозволяє повноцінно покривати потреби у комплектуванні, ремонті, закупівлі обладнання, проведенні масштабних заходів.

- Бюрократичні перешкоди: Складність у залученні грантів, реалізації ініціатив через бюрократичні процедури.

- Усвідомлення цих викликів є першим кроком до розробки ефективних стратегій, які допоможуть подолати існуючі труднощі та зміцнити свою позицію як ключового осередку у формуванні читацької культури громади.

3.2. Пропозиції щодо модернізації форм і методів популяризації читання

Для ефективного формування читацької культури населення, особливо в умовах конкуренції з цифровим контентом, Бібліотека-філія №17 с. Нового потребує суттєвої модернізації традиційних та впровадження нових, інтерактивних форм і методів роботи. Метою є не лише залучення нових читачів, а й створення сприятливого, динамічного середовища, що стимулює любов до книги та розвиває читацькі навички.

1. Модернізація бібліотечного простору, яка включає створення *комфортних зон*, тобто, перетворення бібліотеки на більш відкритий, світлий та затишний простір. Організація зон для тихого читання, зон для роботи з ноутбуком (з доступом до Wi-Fi), простору для групових занять та інтерактивних ігор для дітей. Використання модульних меблів, які можна легко переставляти для різних заходів.

2. Візуальна привабливість – сучасний дизайн, яскраві елементи декору, інформативні та естетично привабливі стенди, інтерактивні панелі. Завжди користується популярністю «Бібліо-кафе» або зона для чаю/кави – створення невеликого куточка, де відвідувачі могли б випити кави чи чаю, що зробить бібліотеку ще більш привабливим місцем для проведення часу.

До речі, у досліджуваній бібліотеці така практика існує.

3. Розширення спектра інтерактивних заходів, наприклад таких, як тематичні квести та ігри, що передбачають розробку та проведення інтерактивних квестів по бібліотеці, літературних ігор ("Що? Де? Коли?", "Брейн-ринг" за мотивами книг), настільних ігор. Це особливо привабливо для дітей та молоді. Створення та підтримка різноманітних клубів – за інтересами; читацькі клуби; дискусійні клуби для підлітків та дорослих, де обговорюються сучасні бестселери, класика, певні жанри; клуби іноземних мов, які організують заняття з носіями мови (якщо є волонтери) або просто розмовні клуби для практики; кіноклуб – перегляд та обговорення екранізацій книг, документальних фільмів.

Особливою популярністю у відвідувачів користуються творчі майстерні, які включають заняття з малювання, рукоділля, скрапбукінгу, де учасники можуть творити, надихаючись літературою.

До читання надихає «Жива бібліотека» – залучення цікавих людей з громади (ветерани, підприємці, митці, представники різних професій) як "живих книг", які діляться своїм досвідом та історіями. Можна ще відвідувачам запропонувати представити себе як книгу (свою улюблену), яка від першої особи емоційно розкриє свою історію.

В сучасних інформаційно-культурних установах вітаються публічні лекції та тренінги. Запрошення фахівців (психологів, істориків, екологів, фінансистів) для проведення лекцій та тренінгів на актуальні теми, що цікавлять громаду.

Для найменших читачів можна організувати лялькові вистави за мотивами казок або театралізовані читання.

4. Персоналізація та індивідуальний підхід.

- *Читацькі профілі та рекомендації.* На основі аналізу читацьких уподобань, бібліотекарі можуть надавати персоналізовані рекомендації книг та заходів.
- Індивідуальні консультації: надання допомоги у виборі літератури, пошуку інформації, написанні рефератів.
  - Програми лояльності – заохочення активних читачів (наприклад, "Читач року", бонуси за участь у заходах).

5. Тематичні тижні та місячники: організація періодів, присвячених певній тематиці (наприклад, "Тиждень української книги", "Місячник історії селища Нового", "Тиждень наукової фантастики"). Це дозволить концентрувати зусилля та привертати увагу до конкретних напрямків.

6. Розвиток волонтерського руху. У цьому напрямі важливим є залучення активних членів громади, особливо молоді, до організації та проведення бібліотечних заходів, допомоги у формуванні фонду, просуванні бібліотеки. Волонтери можуть проводити майстер-класи, читання, допомагати з комп'ютерною грамотністю.

Модернізація форм і методів роботи вимагає не лише креативності, а й гнучкості, постійного вивчення потреб аудиторії та готовності до експериментів. Це дозволить Бібліотеці-філії №17 с. Нового трансформуватися з пасивного сховища книг у динамічний та привабливий центр культурного життя селища Нового. Звісно це все потребує заохочення для працівників та фінансування всіх необхідних для організації потреб.

3.3. Використання цифрових ресурсів і соціальних мереж

У сучасному світі, де цифрові технології є невід'ємною частиною повсякденного життя, бібліотека-філія №17 має активно використовувати цифрові ресурси та соціальні мережі для розширення аудиторії,

популяризації читання та надання сучасних послуг. Це не замінює традиційну роботу, а доповнює її, роблячи бібліотеку більш доступною та привабливою для нового покоління читачів.

1. Розвиток електронних ресурсів та доступу до них:

- Електронний каталог: Якщо він ще не повноцінно функціонує, необхідно прискорити його впровадження. Це значно спростить пошук книг для читачів та облік фонду для бібліотекарів.

- Доступ до мережевих ресурсів: Забезпечення стабільного та швидкого Wi-Fi для відвідувачів.

- Доступ до віддалених електронних бібліотек: Надання користувачам доступу до ліцензійних електронних баз даних, наукових журналів, електронних книжок (наприклад, через абонемент або співпрацю з агрегаторами контенту). Це може бути як всеукраїнські, так і міжнародні платформи.

- Формування власної колекції електронних матеріалів: Оцифровка місцевих краєзнавчих матеріалів, фотографій, документів, що мають цінність для громади селища Нового, та надання доступу до них.

- Віртуальні виставки та огляди: Створення онлайн-виставок нових надходжень або тематичних колекцій з посиланнями на електронні ресурси або анотаціями.

Онлайн-консультації: Можливість для користувачів отримати відповіді на запитання або рекомендації щодо книг через електронну пошту, месенджери або форму на сайті.

2. Активне використання соціальних мереж:

- Створення та підтримка сторінок у популярних соцмережах (Facebook, Instagram, Telegram, TikTok): Facebook: Для анонсів заходів, новин бібліотеки, публікації фотозвітів, проведення опитувань, створення спільнот за інтересами. Instagram: Для візуального контенту – фотографії книжкових новинок, бібліотечного інтер'єру, учасників заходів, короткі відео-огляди книг. Використання хештегів. Telegram-канал: Для швидкого

інформування про найближчі події, "книжка дня", короткі поради. TikTok (для молодіжної аудиторії): Створення коротких, креативних відео з "книжковими викликами", оглядами популярних книг, гумористичними скетчами про бібліотечне життя. Регулярне оновлення контенту: Публікації повинні бути цікавими, різноманітними та регулярними. Це не лише анонси, а й інтерактивні пости: запитання до читачів, книжкові головоломки, опитування, цитати з книг.

- Взаємодія з аудиторією: Відповіді на коментарі, проведення онлайн-дискусій, конкурсів, прямих ефірів (наприклад, інтерв'ю з автором або огляд нових надходжень).

Створення візуального контенту: Якісні фотографії, короткі відеоролики, інфографіка.

Співпраця з місцевими блогерами/лідерами думок: Залучення місцевих впливових осіб або молодих блогерів, які могли б рекламувати бібліотеку та її заходи.

3. Популяризація інформаційної та медіаграмотності:

- Онлайн-курси та вебінари: Проведення коротких онлайн-тренінгів з основ інформаційної гігієни, перевірки джерел інформації, безпеки в Інтернеті для різних вікових груп.

- Створення гайдів та посібників: Розробка коротких електронних посібників або інфографіки на тему "Як розпізнати фейк", "Як знайти достовірну інформацію", "Правила цифрового етикету".

Використання цифрових ресурсів та соціальних мереж дозволить бібліотеці-філії №17 с. Нове м. Кропивницький подолати географічні та часові бар'єри, залучити молодшу аудиторію, зробити бібліотеку більш сучасною, динамічною та відповідати вимогам інформаційного суспільства.

Це є важливим кроком у формуванні читацької культури в епоху домінування цифрового контенту.

3.4. Співпраця з освітніми, культурними та громадськими організаціями

Ефективна діяльність бібліотеки-філії №17 у формуванні читацької культури неможлива без налагодження тісної та системної співпраці з іншими освітніми, культурними та громадськими організаціями селища Нового. Партнерство дозволяє об'єднувати зусилля, розширювати аудиторію, залучати додаткові ресурси та створювати більш масштабні та цікаві проекти.

1. Співпраця з освітніми закладами (школи, дитячі садки, професійні ліцеї): - Системна робота зі школами: Екскурсії та бібліотечні уроки: Регулярні екскурсії для учнів молодших класів, бібліотечні уроки для середньої та старшої школи (з питань пошуку інформації, складання бібліографії, роботи з каталогами).

- Спільні заходи: Проведення спільних літературних свят, тижнів дитячої книги, олімпіад, вікторин, що включають елементи як шкільної програми, так і позакласного читання.

- Формування списків рекомендованої літератури: Спільна розробка списків позакласного читання, рекомендації для проектних робіт.

- Проведення уроків на базі бібліотеки: Шкільні вчителі можуть проводити окремі уроки (наприклад, з української літератури, історії) безпосередньо в бібліотеці, використовуючи її фонди.

- Взаємодія з дитячими садками: Організація голосного читання казок, ігрових занять, лялькових вистав для найменших, щоб закласти основи любові до книги.

- Співпраця з педагогічним колективом: Проведення семінарів для вчителів з питань популяризації читання, обмін досвідом, обговорення нових надходжень, які можуть бути корисними для навчального процесу.

2. Співпраця з культурними установами (будинки культури, мистецькі школи, музеї):

- Спільні культурно-просвітницькі заходи:

- Літературно-музичні вечори: Поєднання читання поезії/прози з музичними виступами місцевих талантів.
- Тематичні виставки: Організація спільних виставок (наприклад, "Книга та мистецтво", "Історія селища Нового в книгах і фотографіях").
- Театралізовані постановки: Спільні проекти з театральними гуртками будинку культури з інсценуванням уривків з літературних творів.
- Кінопокази та обговорення: Спільний перегляд та обговорення фільмів, що є екранізаціями відомих книг.
- Обмін досвідом та ресурсами: Взаємодопомога в організації заходів, обмін інформаційними матеріалами, спільне використання технічного обладнання.

3. Співпраця з громадськими організаціями та місцевими ініціативами:

- Реалізація спільних соціальних проектів: Наприклад, проект з екологічної освіти ("Зелена бібліотека"), де громадські організації надають експертизу, а бібліотека – простір та інформаційні ресурси.
- Проведення зустрічей та дискусій: Надання приміщення бібліотеки для проведення зустрічей громадських активістів, обговорення актуальних проблем селища Нового.
- Інформаційна підтримка: Розміщення інформації про діяльність громадських організацій, надання їм доступу до бібліотечних ресурсів.
- Волонтерська діяльність: Залучення членів громадських організацій до волонтерської допомоги бібліотеці (організація заходів, допомога з ремонтом, прибиранням).
- Пошук грантів: Спільна участь у грантових програмах для залучення додаткового фінансування на розвиток бібліотеки та її проектів.

4. Взаємодія з місцевими ЗМІ:

- Публікації в місцевих газетах, на сайтах новин, у соціальних мережах: Регулярне висвітлення діяльності бібліотеки, анонси заходів, фотозвіти.

- Створення відео- та аудіоконтенту: Короткі ролики про бібліотеку, інтерв'ю з бібліотекарями та читачами для місцевих телеканалів або радіо.

Таким чином, системна співпраця з різними інституціями селища Нового дозволить бібліотеці інтегруватися у життя громади, стати невід'ємною частиною її культурної та освітньої екосистеми, значно розширити свій вплив на формування читацької культури та залучити ширше коло мешканців.

3.5. Перспективи розвитку філії як осередку культурного життя громади

Бібліотека-філія №17 с. Нового м.Кропивницький має всі передумови для того, щоб не просто функціонувати як пункт видачі книг, а трансформуватися у справжній осередок культурного життя громади, виконуючи роль багатофункціонального хабу для освіти, дозвілля, спілкування та саморозвитку. Перспективи її розвитку пов'язані з подальшою інтеграцією у життя селища, модернізацією та розширенням спектра послуг.

1. Трансформація у сучасний культурний центр:

- Простір для коворкінгу та навчання: Створення комфортних зон для індивідуальної та групової роботи, де мешканці селища зможуть працювати, навчатися, проводити неформальні зустрічі, що особливо актуально в умовах розвитку віддаленої роботи та навчання.

- Інформаційний центр громади: Бібліотека може стати основним джерелом інформації про місцеві події, новини, соціальні ініціативи, надаючи доступ до електронних урядових послуг, довідників.

- Платформа для громадської активності: Забезпечення простору для проведення зустрічей місцевих громадських організацій, ініціативних груп, волонтерських рухів.

- "Культурна вітальня": Регулярне проведення літературних, музичних, поетичних вечорів, зустрічей з цікавими людьми, що перетворить бібліотеку на місце постійного культурного обміну.

2. Розвиток інноваційних послуг та програм:

- Тематичні лабораторії/майстерні: Створення "ІТ-лабораторії" (навчання основ програмування, робототехніки для дітей), "Медіа-майстерні" (навчання основам фото, відеозйомки, монтажу), "Творчої майстерні" (з різноманітних видів рукоділля).

- Клуби за інтересами з поглибленим вивченням: Розширення існуючих клубів або створення нових, що об'єднують людей за спільними захопленнями: клуб любителів подорожей, клуб настільних ігор, еко-клуб, психологічний клуб.

- Освітні курси та тренінги на постійній основі: Окрім комп'ютерної грамотності, це можуть бути курси з фінансової грамотності, основ підприємництва, надання першої медичної допомоги, курси української мови для внутрішньо переміщених осіб.

- "Літні читальні" або "Зелені бібліотеки": Організація читацьких зон на свіжому повітрі (у парках, скверах, біля бібліотеки) у теплу пору року, проведення там читань та заходів.

3. Посилення взаємодії з місцевою владою та бізнесом:

- Стратегічне партнерство: Презентація бібліотеки як важливого соціального та культурного інституту для місцевої влади, залучення їх до підтримки бібліотечних проєктів та програм розвитку.

- Залучення спонсорів та меценатів: Пошук місцевих підприємців, які готові фінансово або матеріально підтримати розвиток бібліотеки (наприклад, для закупівлі нового обладнання, ремонту приміщень, поповнення фонду).

Участь у грантових програмах: Активне написання проєктних заявок на отримання грантів від вітчизняних та міжнародних фондів, що підтримують культурні та освітні ініціативи.

4. Розвиток персоналу:

- Системне підвищення кваліфікації: Регулярне навчання бібліотекарів новим методикам, цифровим навичкам, навичкам проектного менеджменту та фандрайзингу.

- Мотивація та заохочення: Створення системи мотивації для бібліотекарів, що сприятиме їхньому професійному зростанню та впровадженню інновацій.

- Залучення молодих спеціалістів: Створення привабливих умов для молодих бібліотекарів, які привнесуть нові ідеї та енергію.

5. *Позиціонування бібліотеки як "третього місця"*. Це місце, де люди можуть почуватися комфортно, вільно спілкуватися, навчатися, відпочивати, не будучи вдома чи на роботі. Для селища Нового, де може бути обмежена кількість подібних просторів, бібліотека має величезний потенціал у цьому напрямку.

Реалізація цих перспективних напрямків дозволить Бібліотеці-філії №17 с. Нового стати динамічним, сучасним, багатофункціональним центром, який не лише надає доступ до інформації та книг, а й активно формує читацьку культуру, сприяє саморозвитку та інтеграції громади, підвищуючи якість життя її мешканців.

ВИСНОВКИ

Кваліфікаційна робота була присвячена комплексному аналізу діяльності філії бібліотеки у формуванні читацької культури населення, на прикладі бібліотеки-філії №17 с. Нового, м. Кропивницький. Проведене дослідження дозволило розкрити теоретичні основи феномену читацької культури, вивчити сучасні виклики та трансформації, з якими стикаються бібліотеки, а також запропонувати шляхи оптимізації роботи конкретної бібліотечної філії.

Доведено, що сучасна бібліотека перебуває у стані глибокої трансформації, еволюціонуючи від простого книгосховища до багатофункціонального інформаційного, освітнього та культурного центру. Ця трансформація зумовлена розвитком цифрових технологій та зміною потреб суспільства. Сучасні бібліотеки-філії здатні гнучко реагувати на потреби місцевих жителів, впроваджувати інноваційні підходи до популяризації читання, особливо серед дітей та молоді.

Обґрунтовано, що читацька культура є складним, багатокомпонентним явищем, що включає не лише технічні навички читання, а й інформаційну грамотність, критичне мислення, емоційно-ціннісне ставлення до книги та вміння використовувати читання для самоосвіти та соціалізації. Визначено, що саме бібліотеки є ключовими інституціями, здатними системно впливати на формування всіх цих компонентів.

Бібліотека-філія №17 має багатий історичний шлях, що відображає зміну культурних, соціальних і освітніх потреб громади. Від моменту заснування вона пройшла кілька етапів трансформації: від класичної книгозбірні до сучасного культурно-інформаційного центру. Розвиток бібліотеки супроводжувався оновленням матеріально-технічної бази,

розширенням фондів і впровадженням інноваційних послуг, що сприяло зміцненню її ролі в житті місцевої спільноти.

Аналіз діяльності бібліотеки-філії №17 с. Нового, м. Кропивницький, здійснений у другому розділі, показав, що вона виконує важливу соціальну та культурну місію для мешканців селища. Бібліотека є доступним осередком культури та знань, що надає інформаційно-бібліотечні послуги та організовує різноманітні заходи для всіх вікових категорій населення – від найменших читачів до людей похилого віку. Виявлено, що, попри обмежені ресурси, бібліотека активно працює над популяризацією читання через традиційні форми (книжкові виставки, огляди літератури) та докладляє зусиль для впровадження інтерактивних заходів.

Статистичні дані, хоча й потребують деталізації, засвідчують певну динаміку у відвідуваності та книговидачі, що свідчить про затребуваність бібліотеки серед місцевого населення. Аналіз читацьких уподобань підтвердив широту інтересів користувачів та необхідність постійного оновлення фондів.

Протягом 2024 року бібліотекою-філією №17 м. Кропивницький було проведено понад 40 культурно-просвітницьких заходів, що значно перевищує показник 2023 року. Загальна кількість відвідувачів цих заходів склала близько 400 осіб.

Найбільш популярними були інтерактивні програми для дітей та майстер-класи для дорослих, що вказує на потребу громади у таких форматах як дозвілля та навчання.

Водночас, дослідження виявило низку проблем та викликів у роботі Бібліотеки-філії №17, які потребують нагального вирішення.

До них належать: застарілість матеріально-технічної бази, обмежене фінансування, необхідність підвищення кваліфікації персоналу, посилена конкуренція з цифровими розвагами, а також потреба в активнішій маркетинговій та комунікаційній діяльності. Ці фактори стримують повну реалізацію потенціалу бібліотеки у формуванні читацької культури.

З огляду на виявлені проблеми, у третьому розділі було запропоновано конкретні шляхи удосконалення діяльності бібліотеки-філії №17. Ключовими напрямами є:

- Модернізація бібліотечного простору та створення комфортних, естетично привабливих зон для читання, роботи та спілкування.

- Розширення спектра інтерактивних форм та методів популяризації читання, що передбачає впровадження квестів, інтелектуальних ігор, різноманітних клубів за інтересами, майстер-класів та "Живої бібліотеки".

- Активне використання цифрових ресурсів та соціальних мереж для забезпечення доступу до електронних видань, інформаційного інформування, популяризації читання та взаємодії з аудиторією в онлайн-форматі.

- Поглиблення системної співпраці з освітніми, культурними та громадськими організаціями селища Нового, що дозволить об'єднувати зусилля, розширювати аудиторію та реалізовувати спільні соціально значущі проекти.

Реалізація цих пропозицій дозволить Бібліотеці-філії №17 не тільки подолати існуючі труднощі, а й зміцнити свою позицію як ключового осередку культурного життя громади селища Нового. Перспективи розвитку філії полягають у її трансформації в багатофункціональний хаб, що сприятиме не лише формуванню читацької культури, а й всебічному розвитку особистості, підтримці неперервної освіти, соціалізації та забезпеченню якісного дозвілля для всіх мешканців. Це є запорукою збереження та примноження інтелектуального та культурного потенціалу суспільства у майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Бібліотеки у формуванні інформаційного ресурсу стратегічних комунікацій українського суспільства : *монографія* / [В. М. Горовий та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2021. 248 с.

2. Бібліотечні послуги: облік, статистика, ефективність: *наук.-метод. посіб.* / [авт.-уклад.: О. Яковенко, А. Венідиктова ; відп. ред. О. Василенко ; пер. з англ.: Т. Арсеєнко та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2019. 131 с.

3. Білоус В. С. Інформаційно-бібліотечний сервіс в структурі сучасних інформаційних комунікацій закладу вищої освіти. *Соціально-гуманітарний вісник*. 2018. № 3. С. 22-23.

4. Білоус В. С. Модель сучасної бібліотеки ВНЗ. *Бібліотечний форум України*. 2014. № 6. С. 44-45.

5. Василенко О. Імплементация міжнародних стандартів у діяльність бібліотек України: основні напрями та завдання. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. Київ, 2018. Вип. 48. Бібліотечні стандарти і розвиток інформаційної діяльності. С. 13–32.

6. Василенко О. М. Бібліотечно-інформаційний комплекс: методологічні аспекти статистичного моніторингу. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Від управління ресурсами – до управління знаннями* / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2021. 806 с. С. 22–25. URL: <http://irbisnbuv.gov.ua/everlib/item/er-0004116>.

7. Василенко О. М. Сучасні підходи до визначення показників соціальної ефективності основних напрямів діяльності бібліотек. Підвищення ефективності діяльності бібліотечно-інформаційного комплексу в умовах цифровізації: наук.-метод. зб. / наук. ред.: О. Г.

Яковенко; відп. ред. О. М. Василенко; НАН України, Нац. б-ка України імені В. І. Вернадського. Київ, 2022. 194 с. С. 7–16.

8. Вебкомунікації та бібліотека: технології успішної взаємодії: метод. рекомендації / упоряд. Я. С. Бондарчук та ін. Вінниця : ВНМУ ім. М. І. Пирогова, 2020. 36 с. URL : <https://bit.ly/3f0h35x>

9. Гранчак Т. Участь бібліотек у реалізації політики пам'яті: теоретичні і прикладні аспекти. Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук. 2020. Вип. 5. С. 10–28.

10. Желай О. Електронний сервіс сучасної бібліотеки : *монографія* / Желай Оксана ; [наук. ред. В. М. Горовий] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського Київ : НБУВ, 2021. 204 с.

11. Інноваційні форми популяризації книги та читання в бібліотеках : метод. поради / упоряд. Ю. С. Амельченко. Одеса : ООБУ ім. М. Грушевського, 2022. 8 с.

12. Інформаційно-комунікативна діяльність бібліотек України в умовах війни / Т. І. Биркович, І. Ю. Вільчинська. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2023. № 4. С. 42–48. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2023_4_7.

13. Копанєва В.О. Концептуальна модель бібліотеки в середовищі цифрової науки. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2019. №4. С. 6-13.

14. Лаппо В.В. Шляхи підвищення читацької культури студентської молоді в умовах гуманітаризації вищої освіти. *Актуальні проблеми педагогіки, психології та професійної освіти*. 2016. Випуск 1. С.33-40.

15. Лобузін І. Цифрові бібліотечні проекти: технологічні рішення та управління життєвим циклом колекцій : *монографія*. НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського. Київ, 2016. 216 с.

16. Любаренко Л. Науково-дослідна робота Національної парламентської бібліотеки України (1969–2009): стан і тенденції. *Бібл.*

планета. 2010. – № 1. С. 9–13.

17. Маніфест Української бібліотечної асоціації «Бібліотека в умовах кризи». *Бібл. вісн.* 2015. № 4. С. 35–38.

18. Мар'їна О. Ю. Бібліотека в цифровому просторі : монографія. Харків. держ. акад. культури. Харків : ХДАК, 2017. 326 с.

19. Матеріали до стратегії розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України» / авт.-упоряд. : О. М. Бруй, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, В. С. Пашкова, Я. Є. Сошинська, І. О. Шевченко. Київ : УБА, 2015. – 57 с.

20. Про бібліотеки і бібліотечну справу : Закон України від 27 січ. 1995 р. № 32/95-ВР // Відом. Верхов. Ради України. 1995. №7. С. 45–52; В ред. Закону №16-19 від 01.01.2015 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>.

21. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 року № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15>.

22. Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах. : Закон України (зі змінами) № 1089-IX від 16.12.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text>

23. Про інформацію : Закон України від 2 жовт. 1992 р. № 2657-XII // Відом. Верхов. Ради України. 1992. №48. Ст. 650; В ред. Закону №317-19 від 21.05.2015 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.

24. Про культуру : Закон України від 14 груд. 2010 р. №2778-17 // Відом. Верхов. Ради України. 2011. №24. Ст. 168; В ред. Закону №76-19 від 01.01.2015. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2778-17>.

25. Про національну програму інформатизації: Закон України (зі змінами) № 2807-IX від 01.12.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#n191>.

26. Синиця Н.М. Генерування потенціалу бібліотек та УБА: час дій, час змін Синиця Н.М. Генерування потенціалу бібліотек та УБА: час дій,

час змін. *Книги і бібліотеки в глобалізованому світі : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції* (до 100-річчя Подільського державного аграрно-технічного університету), 15- 16 трав. 2019 р. Кам'янець-Подільський : ПДАТУ, 2019. 161 с.

27. Стратегії розвитку бібліотек: від ідеї до втілення : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 6–9 жовт. 2020 р. / Нац. техн. ун-т України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Наук.-техн. б-ка ім. Г. І. Денисенка, ВГО Укр. бібл. асоц. ; [редкол.: О. М. Бруй та ін.]. Київ : [б. в.], 2020. 52 с.

28. Соколенко В. М. Вплив використання інформаційних технологій на стан психічного здоров'я учнів старшого шкільного віку / В. М. Соколенко, В. Є. Зіненко, І. В. Лещенко, О. В. Ткаченко, К. Є. Юдіна // Світ медицини та біології. 2017. № 1. С. 222-225. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/S_med_2017_1

29. Теремко В. Читання як стратегічна проблема видавничої сфери. Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника : зб. наук. пр. / НАН України, ЛННБ України ім. В. Стефаника ; редкол.: М. М. Романюк (голов. ред.) та ін. Львів, 2011. Вип. 3 (19). С. 153–173. URL: <http://archive.is/JVnvs#selection-587.0-589.10>

30. Туряниця Н. (2024). Цифрова трансформація бібліотек: тенденції та виклики. *Інформаційна політика пам'яті – виживання, збереження та розвиток українських бібліотек у період сьогодення*, 224–238. URL: <https://doi.org/10.24144/978-617-8321-50-5.2025.224-238>

31. Яворська Т. М. Формування медіа - та інформаційної культури: зарубіжний досвід публічних бібліотек / Т. М. Яворська, Н. В. Щусь // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. - 2019. - № 4. - С. 38-46. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2019_4_7.

Інформаційні джерела та онлайн-ресурси

1. Офіційний вебсайт Української бібліотечної асоціації (УБА). (Містить актуальні новини, звіти про діяльність, аналітичні матеріали, рекомендації).

<https://ula.org.ua/>

2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.

<http://www.nbuv.gov.ua/>

3. Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій та установ (IFLA). (Документи, стандарти, дослідження з бібліотечної справи у світі).

<https://www.ifla.org/>

4. Соцмережі

бібліотеки

(<https://www.facebook.com/groups/177316236162667/>).

5. Бібліотека-філія №17, МЦБС м.Кропивницький, с. Нове URL:

<https://www.facebook.com/groups/177316236162667/>

ДОДАТКИ

Зустріч з літературними героями

Фото 1

Поличка найцікавіших видань до 95 - річчя від Дня народження Всеволода Нестайка

Заходи бібліотеки-філії

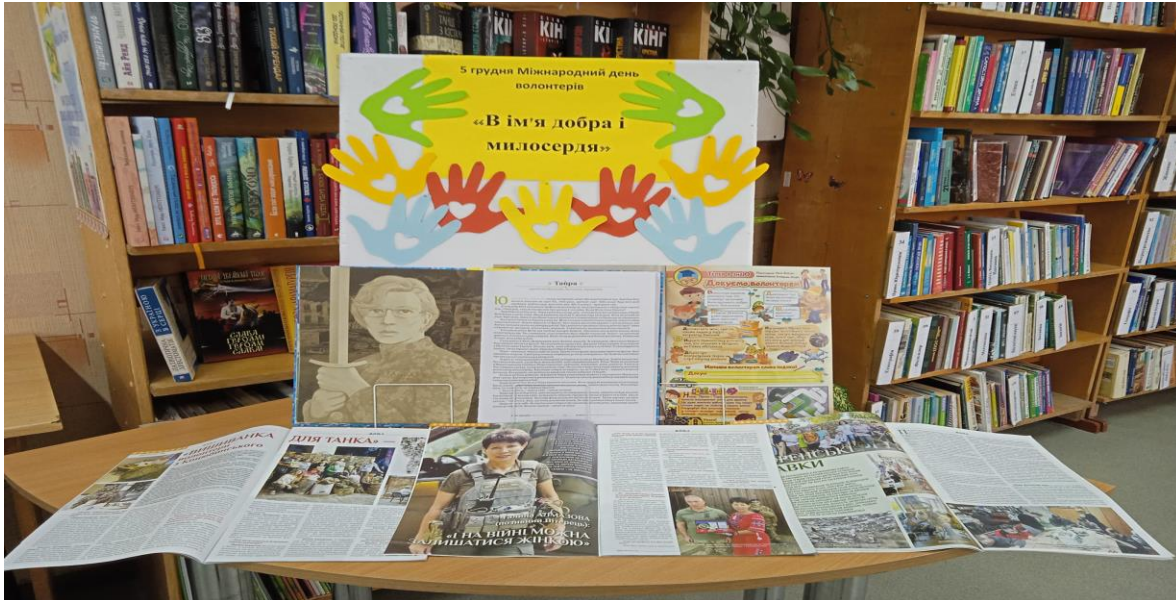

Фото 3 та 4 – Захід на честь Міжнародного дня волонтерів “В ім'я добра та милосердя”

Культурологічні акції

АКЦІЯ

«Поверни книгу бібліотеці»

Шановні користувачі!
Перевірте свої домашні бібліотеки,
чи немає серед них
Книг з бібліотечним штампом?
І якщо ви з поважних причин, не
зможли вчасно повернути
бібліотечні книги - то
Зробіть це зараз!
З нетерпінням чекаємо на
забудькуватих читачів.
Приходьте!!! Повертайте забуті
книги!
Ми чекаємо на Вас!!!

An illustration of three cartoon children of different ethnicities (one with glasses, one with a blue shirt, and one with a brown shirt) gathered around a large orange book, looking at it with interest. The background is light blue with stylized flowers and a soccer ball is visible in the bottom right corner.

Фото 5. Акція “Поверни книгу бібліотеці”

Засідання клубу

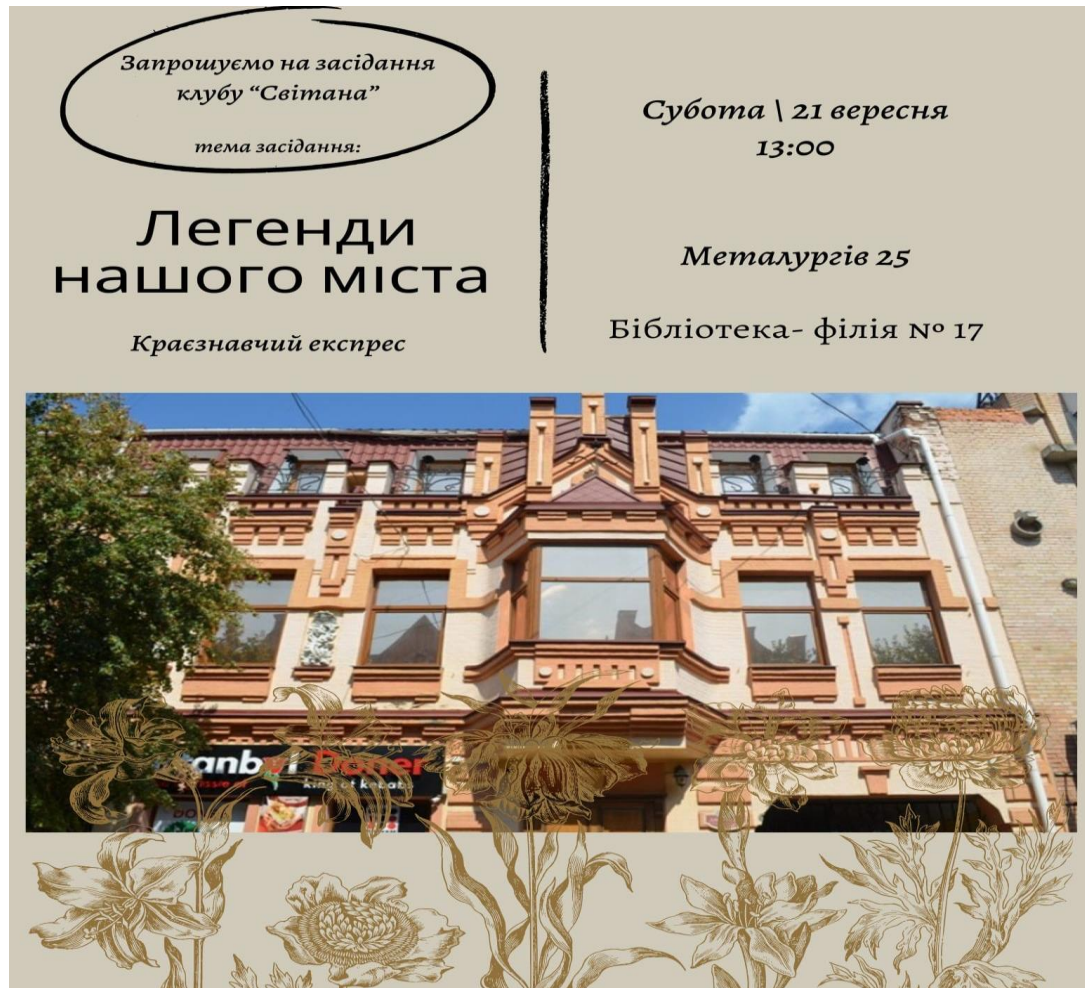

Фото 6

Фото 6 - Запрошення на засідання клубу "Світана"

Клуб проходить регулярно два рази на місяць і запрошує всіх охочих доєднатися.

Виставкова діяльність

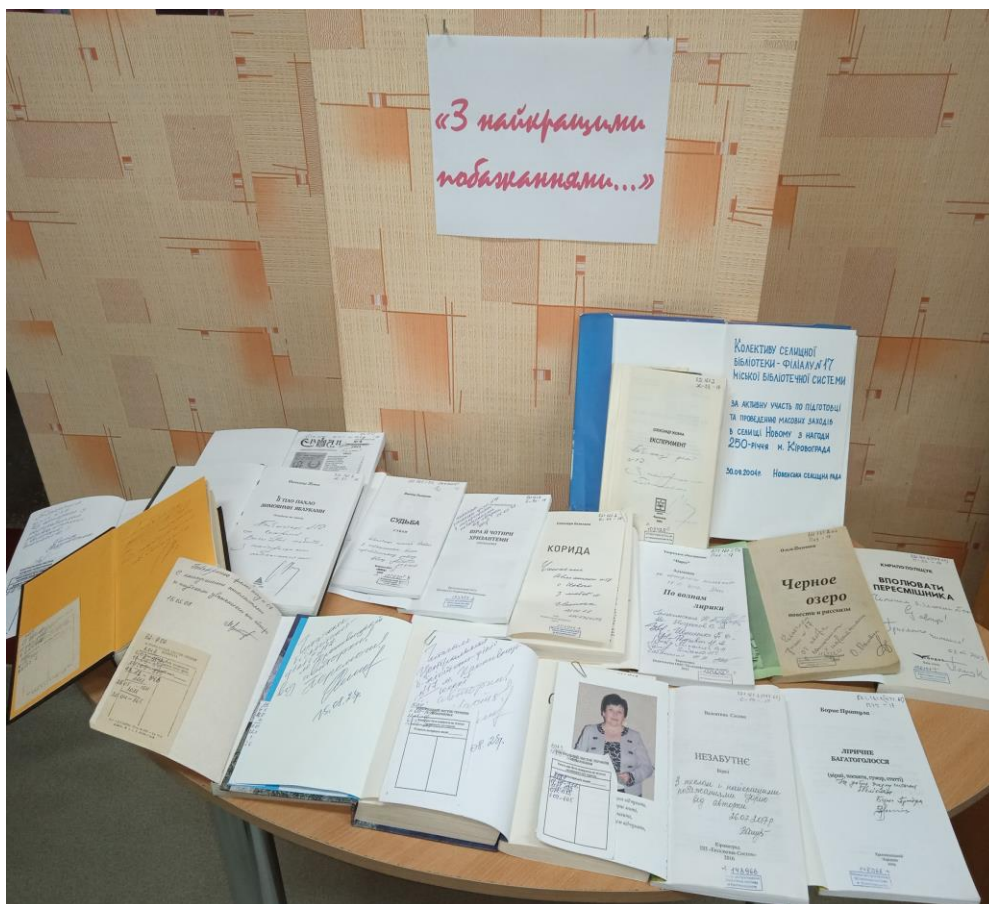

Фото 7. Виставка «З найкращими побажаннями»

